

รายงานความก้าวหน้าการดำเนินมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาโรค EMS ในกุ่มทะเล

ณ วันที่ 5 ตุลาคม 2558

1. รายงานผลการดำเนินงานภายใต้โครงการแก้ไขปัญหาเร่งด่วนเพื่อควบคุมและลดความสูญเสียของสินค้ากุ่มทะเล จากกลุ่มอาการตายด่วน (EMS)

- การนำเข้าพ่อแม่พันธุ์กุ่มขาวจากต่างประเทศ และการผลิตลูกพันธุ์กุ่มคุณภาพ

จากตารางที่ 1 กรมประมงผลิตลูกพันธุ์กุ่มขาวระยะนอเพเลียสได้ทั้งสิ้น 712.33 ล้านตัว ดำเนินการจำหน่ายให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ แล้ว จำนวน 362.27 ล้านตัว ในอัตราตัวละ 0.010 บาท ซึ่งรายได้จากการจำหน่ายทั้งหมด กรมประมงจะนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน และลูกพันธุ์กุ่มขาวอีกส่วนหนึ่งได้แจกจ่ายให้หน่วยงานในสังกัดกองวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งเพื่อใช้ในการผลิตพ่อแม่พันธุ์กุ่มทะเลคุณภาพ จำนวน 350.06 ล้านตัว โดยมีหน่วยงานที่ดำเนินการปล่อยลูกกุ่มระยะโพสต์ลารา (PL 12 – PL 15) ลงเลี้ยงเพื่อผลิตเป็นพ่อแม่พันธุ์ทั้งสิ้น 11 แห่ง ได้แก่ สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ศพช.นครศรีธรรมราช ศพช.ฉะเชิงเทรา ศพช.สมุทรสงคราม ศพช. ภูเก็ต ศพช.สตูล ศพช.สงขลา ศพช.พังงา ศพช.ตราด ศพช.ปัตตานี และศพช.ตรัง ต้องดำเนินการเลี้ยงขุนเป็นระยะเวลาประมาณ 6 เดือน แล้วทำการคัดเลือกกุ่มที่มีการเจริญเติบโตดี แข็งแรง และปลอดจากโรค เพื่อใช้เป็นพ่อแม่พันธุ์กุ่มคุณภาพในรุ่นต่อไป (F1) โดยมีเป้าหมายในการผลิตจำนวน 110,000 ตัว ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จในช่วงเดือนพฤษภาคม – กันยายน 2558 โดยกองวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งได้จัดตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลางพ่อแม่พันธุ์กุ่มขาวแวนนาไม เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2558 และจัดประชุมคณะกรรมการฯ เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2558 แล้วนั้นที่ประชุมมีมติให้จำหน่ายพ่อแม่พันธุ์กุ่มขาวแวนนาไมในราคาตัวละ 20 บาท ซึ่งขณะนี้เริ่มจำหน่ายพ่อแม่พันธุ์กุ่มรุ่น F1 แล้ว ได้แก่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งฉะเชิงเทรา จำนวน 10,020 ตัว ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสตูล 21,000 ตัว ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งพังงา 1,000 ตัว ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสงขลา จำนวน 4,500 ตัว ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งนครศรีธรรมราช 888 ตัว ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งภูเก็ต 3,200 ตัว และศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสมุทรสงคราม 2,000 ตัว รวมจำหน่ายแล้วทั้งสิ้น 42,608 ตัว

ในส่วนพ่อแม่พันธุ์นำเข้าจากต่างประเทศที่หมดอายุการใช้งานและเสื่อมสภาพจนไม่สามารถใช้ผลิตลูกพันธุ์กุ่มทะเลได้แล้ว ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำหน่ายพ่อแม่พันธุ์ดังกล่าว ตามระเบียบพัสดุ ข้อ 157 ต่อไป

2. การให้บริการตรวจคัดกรองโรคกุ่มทะเล และการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ ปม.1 สูตรผง /สูตรน้ำในโครงการแก้ไขปัญหาการเกิดโรคระบาดในกุ่ม ปีงบประมาณ 2558

กรมประมงดำเนินกิจกรรมให้บริการตรวจสุขอนามัยทั้งในโรงพ่อแม่พันธุ์ และโรงเพาะฟักกุ่มทะเล รวมทั้งให้บริการผลิตและแจกจ่ายหัวเชื้อจุลินทรีย์ ปม.1 ให้แก่เกษตรกรเพื่อใช้ในกระบวนการเพาะเลี้ยงกุ่มทะเล โดยมีผลการดำเนินงานตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน 2557 – กันยายน 2558 ดังแสดงในตารางที่ 2

3. สถานการณ์ด้านการผลิตกุ่ม

ปริมาณผลผลิตกุ่มรวมที่ได้ในเดือนมกราคม – กันยายน 2558 เท่ากับ 159,368.69 ตัน โดยเมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณผลผลิตในเดือนกันยายน 2558 กับเดือนเดียวกันในปีก่อนหน้า พบว่ามีปริมาณผลผลิตกุ่มเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.81 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3

เอกสารแนบ

ตารางที่ 1 การผลิตลูกพันธุ์กุ้งขาวของกรมประมง โดยใช้พ่อแม่พันธุ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ

หน่วยงาน	สายพันธุ์	ปริมาณลูกกุ้งระยะอนุเพ็ลีส ที่ผลิตได้ (ล้านตัว)
1. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งนครศรีธรรมราช	SIS	182.80
2. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งฉะเชิงเทรา	SIS	312.30
3. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งสมุทรสงคราม	SIS	155.13
4. ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่งภูเก็ต	Guam	59.90
5. สถาบันวิจัยการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง	Kona Bay	2.20
รวมทั้งสิ้น		712.33

ตารางที่ 2 การให้บริการตรวจคัดกรองโรคกุ้งทะเลแก่เกษตรกร และการผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ ปม.1 สูตรผง /สูตรน้ำ ภายใต้โครงการแก้ไขปัญหาการเกิดโรคระบาดในกุ้ง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

กิจกรรมดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน ปี 2558		รวม
	พ.ย. 57 – ส.ค. 58	ก.ย. 58	
ให้บริการตรวจสอบอนามัยในโรงเพาะฟักกุ้งทะเล (ตัวอย่าง)	134,815	12,856	147,671
ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ ปม.1 สูตรผง (ซอง)	263,675	37,625	301,300
ผลิตหัวเชื้อจุลินทรีย์ ปม.1 สูตรน้ำและโปรไบโอติก (ขวด)	627,310	79,961	707,271

ตารางที่ 3 ปริมาณผลผลิตกุ้งรายภาค เดือนมกราคม – กันยายน 2558

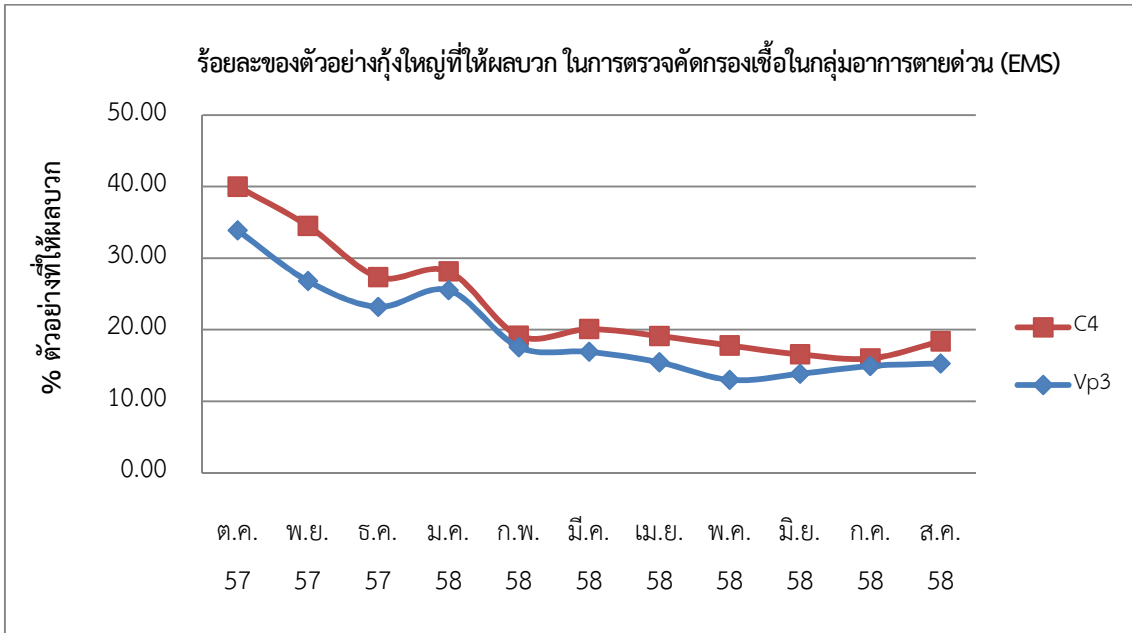
เดือน	ปริมาณผลผลิต (ตัน)		รวมผลผลิต (รายเดือน) ปี 2558 (ตัน)	รวมผลผลิต (รายเดือน) ปี 2557 (ตัน)	% Δ
	กุ้งขาว	กุ้งกุลาดำ			
มกราคม	14,230.12	834.19	15,064.31	13,324.98	+13.05
กุมภาพันธ์	11,041.23	592.85	11,634.08	10,324.45	+12.68
มีนาคม	14,416.13	480.90	14,897.03	13,714.12	+8.63
เมษายน	15,090.79	606.81	15,697.60	12,157.67	+29.12
พฤษภาคม	19,440.33	478.75	19,919.08	16,547.97	+20.37
มิถุนายน	17,535.10	452.79	17,987.89	16,269.09	+10.56
กรกฎาคม	18,608.62	552.24	19,160.86	16,270.59	+17.76
สิงหาคม	20,074.75	632.59	20,707.34	17,534.14	+18.10
กันยายน	23,638.29	662.21	24,300.50	19,787.67	+22.81
รวมทั้งสิ้น	159,368.69				

สถานการณ์ด้านการตรวจโรคในกิจกรรมแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดโรคระบาดในกุ้ง ปี 2558

ตามที่กองวิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง ดำเนินกิจกรรมแก้ไขปัญหามลพิษที่เกิดโรคระบาดในกุ้ง โดยมอบหมายให้ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง ให้บริการตรวจคัดกรองโรคระบาดในกุ้งทะเลแก่เกษตรกรที่สนใจ ทั้งในรูปแบบที่เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่เก็บตัวอย่างเองจากฟาร์มของเกษตรกร และในรูปแบบที่เกษตรกรนำตัวอย่างมาขอรับบริการด้วยตนเอง (Walk in) โดยจะเก็บตัวอย่างทั้งในดิน น้ำ และกุ้ง เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์โรคต่างๆ ที่เกิดจากเชื้อไวรัส และตรวจเชื้อแบคทีเรียในกลุ่มอาการตายด่วน (EMS) จากผลการดำเนินงานตั้งแต่เดือนตุลาคม 2557 - สิงหาคม 2558 หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายได้ให้บริการตรวจคัดกรองโรคทั้งในโรงพ่อแม่พันธุ์ โรงเพาะฟัก และฟาร์มเลี้ยงกุ้งทะเล รวมทั้งสิ้น 127,643 ตัวอย่าง โดยชนิดของตัวอย่างที่ส่งตรวจ ได้แก่ พ่อแม่พันธุ์กุ้ง(ขาวายน้ำ) ลูกกุ้ง กุ้งใหญ่ ดิน น้ำ และอื่นๆ ซึ่งชนิดตัวอย่างที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตกุ้งและตรวจพบเชื้อที่ก่อให้เกิดโรค EMS มากที่สุด นั่นคือ ตัวอย่างในกุ้งใหญ่ พบว่ามีการส่งตรวจตัวอย่างทั้งสิ้น 10,812 ตัวอย่าง โดยตรวจด้วยไพรเมอร์ Tumsat-Vp1 (C4) ให้ผลเป็นบวกทั้งสิ้น 2,461 ตัวอย่าง และตรวจด้วยไพรเมอร์ Tumsat-Vp3 ให้ผลเป็นบวกทั้งสิ้น 2,063 ตัวอย่าง (แจกแจงรายละเอียดเป็นรายเดือนในตารางที่ 4) เมื่อเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ฯ ตรวจพบเชื้อก่อโรคต่างๆ จะดำเนินการแจ้งให้เกษตรกรรับทราบพร้อมทั้งให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการจัดการการเลี้ยงภายในบ่อ เพื่อให้ฟาร์มของเกษตรกรปลอดจากเชื้อโรค นอกจากนี้หน่วยงานในสังกัดกองฯ ยังดำเนินการผลิตและแจกจ่ายหัวเชื้อจุลินทรีย์ปม. 1 ทั้งสูตรผง สูตรน้ำและโปรไบโอติก ให้เกษตรกรนำไปใช้ในการเตรียมบ่อหรือใช้ในขณะเลี้ยงกุ้ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการย่อยสลายสารอินทรีย์ที่ตกค้างภายในบ่อซึ่งเป็นแหล่งที่มาของการเกิดโรคให้ลดลงได้ โดยหลังจากดำเนินกิจกรรมฯ เป็นเวลา 11 เดือน ร้อยละของผลการตรวจคัดกรองโรค EMS ที่ให้ผลเป็นบวก มีแนวโน้มลดลงตามลำดับ (แสดงในกราฟที่ 1)

ตารางที่ 4 จำนวนตัวอย่างและร้อยละของตัวอย่างที่ให้ผลเป็นบวกในการตรวจคัดกรองเชื้อแบคทีเรียในกลุ่มอาการตายด่วน (EMS)

เดือน	จำนวนตัวอย่างที่ส่งตรวจ (ตัวอย่าง)	ตัวอย่างในกุ้งใหญ่ที่ให้ผลบวก EMS			
		Tumsat-Vp1 (C4)		Tumsat-Vp3	
		จำนวนที่พบ (ตัวอย่าง)	ร้อยละ	จำนวนที่พบ (ตัวอย่าง)	ร้อยละ
ต.ค. 57	1,065	426	40.00	361	33.90
พ.ย. 57	936	323	34.51	251	26.82
ธ.ค. 57	458	125	27.35	106	23.19
ม.ค. 58	721	203	28.16	184	25.52
ก.พ. 58	934	179	19.16	164	17.56
มี.ค. 58	1,159	233	20.10	196	16.91
เม.ย. 58	1,082	207	19.13	167	15.43
พ.ค. 58	1,140	203	17.81	148	12.98
มิ.ย. 58	1,165	193	16.57	161	13.82
ก.ค. 58	1,125	180	16.00	168	14.93
ส.ค. 58	1,028	189	18.39	157	15.27
รวม	10,812	2,461	-	2,063	

กราฟที่ ๑ ร้อยละของตัวอย่างกึ่งใหญ่ที่ให้ผลบวก ในการตรวจคัดกรองเชื้อในกลุ่มอาการตายด่วน (EMS)